

DET MESSIANSK-ESKATOLOGISKE MISJONSSYN

av

ERLING UTNEM

Dette evangelium om riket skal forkynnes over hele jorderike til et vitnesbyrd for alle folkeslag, og da skal enden komme. Mt. 24,14.

I dette Jesus-ordet er det urkristelige misjonssyn lapidarisk kommet til uttrykk. Vi hører at det evangelium som skal proklameres blant alle folkeslag, er et evangelium om *riket* d. e. det i det Gamle Testamentet (G. T.) gjennom profetene utlovede eskatologiske Messias-riket, som Jesus kaller Guds rike eller Himmelriket.

Hele Jesu evangelieforkynnelse i de synoptiske evangelier er bestemt av budskapet om Guds rike. Evangeliet er for Jesus budskapet om at dette riket nå er kommet *nær*, dvs. at det er brutt inn, begynt å realisere seg, derved at han, rikets frelseskonge, Messias, har kommet. Mt. 4,17; 11,12; 12,28.

Ved Jesu komme har riket fått et uovervinnelig brohode i verden. En maktovertagelse har funnet sted. Nå skal denne verdens fyrste kastes ut. Johs. 12,31. Avviklingen av den nærværende onde verdenstid har tatt til, for denne verdens fyrste er dømt. Johs. 16,11. Den sterkere enn den sterke har steget inn på historiens arena. Mt. 12,29. Den store frelsesinvasjonen har tatt til. Mt. 11,4ff. Ved de veldige eskatologiske frelsestildragelser som Messias' inkarnasjon, forsoningsdød og oppstandelse betyr, er det messianske kyriosvelde trådt i funksjon. «Himmelriket er kommet nær!»

Det er dette evangelium om riket som Jesus forutsier ved misjonen skal forkynnes eller utropes blant alle folkeslag i Mt. 24,14. Meningen med utropelsen er klar: Den skal rope ut et folk for Messias, en ekklesia, det nye Israel, som «skal

leve under ham, i hans rike og tjene ham i evig rettferdighet, uskyldighet og salighet.»

Misjonen har i oppdrag å verve borgere for Himmelriket. Først når det nye Israel, Messias-ekkesiaen, er kalt ut ved verdensmisjonen, vil «enden» komme, sier Jesus. «Enden» (to telos) er terminus technicus for fullendelsen av hele Guds teleologiske frelseshistorie med verden. Når enden kommer, kommer Guds rikes gjennombrudd i kraft og herlighet og bringer med seg nye verdenstilstander, en ny eon (verdenstid) bryter inn. «Se, jeg gjør alle ting nye!» Åp. 21,5.

Urkristendommens misjonssyn er helt og holdent bestemt av denne messiansk-eskatologiske rikstanken.

Misjonen har altså sitt teologiske grunnlag i skriftens lære om Messias og hans rike, hans kongevælde.

Allerede i Salme 2 ser vi at Messias-intronisasjonen er betingelsen for misjonens start. «Jeg har innsatt min konge på Sion! — Du er min sønn, jeg har født deg i dag (nemlig til Messias). *Begjær av meg, så vil jeg gi deg hedningene i arv og jordens ender i eie.*» Her ser vi inn i misjonens guddommelige, himmelske side. Den har sin begynnelse i Faderens intronisasjon av sin Sønn til det messianske verdensherredømme. Og den går fram ved Faderens bønnhørelse av sin Sønn, som etter Faderens løfte utber seg folk etter folk for sitt navn. Misjonen vil derfor nå sitt mål! Gud holder sine løfter og bønner sin Sønn!

Guds løfte til Messias om at han skal få alle folkeslag til arv, har i det Nye Testamentet (N T) sin forutsetning i hans frelsesverk, de veldige eskatologiske frelsesgjerninger som han har fullbyrdet ved sin forsoningsdød og seierrike oppstandelse. Derved har han vunnet seg rett og makt til å forløse alt som menneske heter, ja, vunnet seg overhodet all makt i himmel og på jord. Mt. 28,20. Den messianske frelse er ikke jødisk-partikularistisk, men *universell*, den omfatter alt som menneske heter. Johs. 17,2. Ja, den messianske frelse omfatter ikke bare vår jord, men er universiell også i den mening at den er *kosmisk*. Hans forlikelse omfatter både de i himmelen

og de på jorden og under jorden (i dødsriket, Kol. 1,2, Ef. 1,10. Fallet har nemlig kosmisk rekkevidde. Sønnen er skapelsesmidler, og hans frelsesverk har til mål å gjenopprette og restituere skapelsen overhodet. Ap.gj. 3,21; Rom. 8,19ff; Mt. 19,28.

Messias-intronisasjonen betyr altså misjonens opptakt. Fra den stund da Jesus Messias har satt seg ved Faderens høyre, har fått del i Guds allmakt og er gjort til Kyrios, utgår det et ultimatum fra ham som har gitt ham dette navn, som er over alle navn: «Etterat Gud har båret over med vankundighetens tider, byder han nå menneskene at de alle allesteds skal omvende seg, ettersom han har fastsatt en dag da han skal dømme verden med rettferdighet ved en mann som han har bestemt til det, etterat han har gitt fullgodt bevis for alle ved å oppreise ham fra de døde.» Ap.gj. 17,30f. Dette ultimatum var det Paulus, hedningenes apostel, fikk å gå med, og siden alle som har blitt sendt til hedningene. Alt er bestemt av den eskatologiske situasjon at det er skjedd en messiansk maktovertagelse. Ap.gj. 3,36.

Misjonsoppdraget står i botsoppdrets og frelsestilbudets tegn. Messias-intronisasjonen betyr krav til alle mennesker om en restløs kapitulasjon og underordning under det messianske regime. For de som underordner seg i bot og tro, betyr det et frelsesregime. De som hyller Sønnen, har løfte om å «arve jorden». Mt. 5,5. De andre advares, forat han ikke skal bli vred og de skal gå til grunne på vegen. Salme 2,12. Messias er nemlig både *frelses- og domsmidler*. Han kommer igjen for å dømme levende og døde. Han, «Kongenes konge og Herrenes Herre», skal «tilintetgjøre dem som ødelegger jorden». Ap. 11,18. Han skal «kaste denne verdens fyrste ut». Johs. 12,31.

Den moderne verdensmisjon trenger stadig påny å ropes tilbake til dette messiansk-eskatologiske misjonssyn, som vi møter så klart i N T. Den har i altfor stor grad vært motivert av underbibelske motiver, bestemt som den for en stor del har vært av den nyprotestantiske teologis antroposentriske og aveskatologiserte kristendomsoppfatning. Nyere teologi har gjenoppdaget den eskatologiske grunnkonsepsjon i N T og

påny innsett at tanken om det messianske gudsriket er den bærende i hele den bibelske frelseshistorie. Det har ført til at misjonen igjen har begynt å få en klar bibelsk begrunnelse. Det kvalitativt bibelske ligger i det vi her kaller det messiansk-eskatologiske.

Først i dette sikt får misjonen for alvor full dignitet og meningsfylde. *Misjonen blir et integrerende ledd i selve frelsesåpenbaringens gjennomførelse. Den blir selv et stykke guddommelig åpenbaringshistorie.* Frelshistoriens teleologiske utvikling kjedes sammen av nødvendige ledd, den fullbyrdes over bestemte frelsesgjerninger. Gud følger en plan som skrider fram mot et telos, et mål. «Min Fader og jeg arbeider inntil nå,» sier Jesus. Et bestemt arbeidsprogram er fastlagt fra før tidsaldrene ble til, sier Paulus. Fra evighet er det bestemt at «hedningene skal være medarvinger og høre med til legemet og ha del i løftet i Kristus Jesus.» Ef. 3,5-6.

Misjon er eskatologisk tildragelse. Den springer fram av de eskatologiske grunnleggende tildragelser som inkarnasjonen, forsoningen og oppstandelsen og Jesu opphøyelse som Kyrios til Faderens høyre står for. *Den er endetidstegn par excellence.* Den er eskatologi i *presentisk* funksjon. Den er den ufravelige forutsetning for den *futuriske* eskatologis gjennombrudd. Fullendelsesleddene i den eskatologiske frelseshistorie kan ikke koples inn før det mellomledd som misjonen representerer, er føyet inn. Enden kommer ikke før evangeliet er forkynt som et vitnesbyrd blant alle folkeslag.

Det er misjonen som gir hele mellomtiden mellom Jesu himmelfart og gjenkomst *meningsfylde*. Denne interimstid er ikke en frelseshistorisk pause eller et frelseshistorisk vakum. Denne mellomtid skal i høyeste grad fylles med åpenbaringsdynamikk og frelseshistorisk innhold. Nå er det nemlig riksinnydelsens tid, den store folkeinnhøstningstid. Det er tiden for skapelsen av det nye Guds folk, den eskatologiske ekklesia, som skal befolke det fullendte riket.

Det er derfor *pnevma*-tid. Den betydningsfulle tid da Gud vil utøse sin ånd over alt kjød. Joel. 13,1f. Det er nyskapsesetid

i menneskehjertene. Tiden da alle jordens slekter skal få del i Abrahams-velsignelsen. Gal. 3,14. «Det er for lite at du er min tjener til å gjenreise Jakobs stammer og føre den frelste rest av Israel tilbake; så vil jeg da gjøre deg til hedningenes lys, forat min frelse må nå til jordens ende.» Es. 49,6.

«Kirkens misjonsforkynnelse gir tiden mellom oppstandelsen og Kristi parusi dens egentlige frelseshistoriske mening», skriver Cullmann (*Christus und die Zeit* s. 138).

Enden kommer ikke før misjonstiden er slutt! Dette forstår vår tids kristenslekt lite av. Derfor er så stor del av kirkens troende medlemmer uten misjonssyn. Det har ikke gått opp for dem at den «himmel» de venter å komme til, må vente inntil misjonærene har fullført sitt vitneoppdrag blant alle hedningefolk!

De fleste kristne lever i et *statisk* eskatologisk frelseshåp. Den jevne manns tanker om de siste ting er dypest sett i sin forenkling helt igjennom *hedensk-platonske, uhistoriske og spiritualistiske*. Han identifiserer Guds rike eller Himlenes rike (som N T taler om som de frelstes mål) med *Himmelen* — en transcendent, statisk verden, hinsides skapelsens verden, som vi nå lever i. Dit tenker han seg at sjelene flytter eller eleveres ettersom den enkelte dør. Man «flytter til Himmelen», som det populært heter. Det hele er individualistisk og spiritualistisk bestemt. Og Himmelen er statisk forstått. Legemets oppstandelse kommer ikke inn som noen integrerende tanke, og langt fra skapelsens gjenopprettelse og gjenfødelse. Kristi gjenkomst har også her fullstendig mistet sin positive betydning, den blir vesentlig negativt forstått som dommedag, den dag da skapelsen forgår.

Det virker i dag overraskende på mange når de hører at Himmelen ikke er Guds folks fremtidshjem i Bibelen. Det er i skriften ikke tale om å komme til Himmelen i noen slags overetasje hinsides den skapte verden. Men det er overalt tale om å *komme inn i Guds rike eller Himlenes rike*. Og det er å merke seg at dette rike ikke er et rike oppe i Himmelen, men et rike *som kommer fra Himmelen til jorden*

ved Kristi første komme. Da *grunnlegges* det her, og ved hans annet komme i skyen skal det *fullendes* nettopp her i det skapte. Rikets fullendelse skal vi se på en nyskapt og gjenfødt jord, ifølge skriftens vitnesbyrd. Mt. 19,28. Ap.gj. 3,21. 2 Pet. 3,13. Åp. 21,1ff. Rom. 8,19ff. Mt. 5,5.

Forløsningen i Jesus Kristus sikter ikke på noen forløsning *fra* det skapte, men en forløsning *av* det skapte. Skapelse og forløsning er holdt strengt sammen. Forløsningen gjenopp-rettet hva fallet har ødelagt i skapelsen og fullender Guds opprinnelige skapelsestanker med verden. Kristus frelser den skapning han har vært skapelsesmidler for. Det kristne håp er rett forstått et håp som både er «materialistisk» og historisk. Skriftens grunnkonsepsjon når det gjelder eskatologien, er ikke den platonske *romforestilling* og etasjetenkning (dualisme mellom den lavere materiens verden og den høyere pnevmatiske verden). I Bibelen er alt tenkt i en *tidens* grunnkonsepsjon. (Sml. Dan. 7.) Det er tale om *eoner* (tidsaldre eller verdenstider) som følger etter hverandre i tidens kategori.

Jesu budskap om det evige gudsherredømme er et budskap som betyr at Gud skal bli konge ved Messias i den nærværende onde verden, og at dette skal føre til at denne verdens fyrste skal kastes ut. Det skal da komme en siste og evigvarende verdenstid, som skal gjenføde og nyskape alt, bringe himmelske tilstander til jorden. (Slik også i hele G T: Dan. 7,14f. Mika 4,1ff. Es. 9,6ff. 11,1-10 osv.) Denne verdenstids skikkelse forgår vel i den kommende verdensbrann og oppløses, men den forgår ikke i *absolutt* mening. Den forgår bare i samme mening som vårt legeme. Som det er en sammenheng mellom vårt nåværende psykiske legeme og vårt pnevmatiske oppstandelseslegeme, blir det en sammenheng mellom den nåværende materialistiske verden og den kommende herliggjorte verden. Rom. 8,19ff. Skapningen renses og nyskapes i analogi med vår legems- side.

Misjonen kan bare rett vinne tilbake sin fullverdige dignitet og betydning i kirkens liv ved at kirken vinner tilbake et fullverdig nytestamentlig syn på de siste ting. «Dette evangelium

om riket skal forkynnes som et vitnesbyrd blant alle folkeslag, *da* skal enden komme.» Misjonspropagandistisk kan man si: Ingen kommer til «himmelen» før kirken har fullført misjonsordren! Før Himmelriket kommer ikke, skapes ikke, før verdens-evangelisering har skjedd.

De første kristne som levde i den urkristelige eskatologi, var seg dette klart bevisst. Derfor var denne tid en slik enestående misjonstid. De var seg bevisst at gudsrikefesten ikke tok til etter som den enkelte kristne døde. De visste at det faktisk forholdt seg slik som ved ethvert gjestebud her i verden: Festen begynner ikke før alle gjestene er kommet! Derfor løp de med innbydelsen i hast. Sålenge Kristus ennå drøyet med å komme, og festen ikke var begynt, visste de at: Det er ennå rom! De nødet derfor alle om å komme, forat huset kunne bli fullt og festen ta til. Lk. 14,22-23. De visste at de troende som døde før Kristi gjenkomst, ikke nådde fullendelsen *før* dem. Hebr. 11,40. De var tvertimot bekymret for at de avdøde skulle komme *etter* dem. 1 Tes. 4,13ff. Også *mellomtilstanden*, som er en salig tilstand i Kristi nærhet (Fil. 1,23) er dog ikke en tilstand i fullkommenheten. Også her *venter* man på rikets komme. Ap. 6,10-11. De kristne som ikke har hatt syn for skriftens forkynnelse om Guds rike og forstått misjonens betydning, vil forstå det i mellomtilstanden. Har de ikke vært misjonsvenner før, så vil de bli det da!

Dette intime forhold mellom misjonen og enden som kommer så markant til uttrykk i Mt. 24,14, finner vi også uttrykt andre steder i Guds ord. I Ap.gj. 1,6ff. sier Jesus det samme. Disiplene spør: Gjenreiser du på den tid (ved åndsutgydelsens gjennombrudd) riket for Israel? Jesus svarer at det ikke tilkommer oss å vite tiden for riksfullendelsen, men henviser oss til det som ifølge Guds frelsesråd *først må* skje: «I skal være mine vitner både i Jerusalem og i hele Judea og Samaria og like til jordens ende.»

Ut fra dette ord kan vi først skjønne den enestående høye sendelsesbevissthet som preger for eksempel Paulus som misjonær. Cullmann har pekt på en ny og dristig løsning på det

underlige uttrykk i 2. Tes. 2,6: «det som holder igjen». Dette ord har egentlig vært et uløselig ord for eksegesen.

Vanlig har det vært hevdet at det her skal være tale om den romerske rettsstat. Men denne tolkning har med rette vært følt som lite tilfredsstillende. Vi får da to helt motsatte aspekter på staten i en og samme perikope. Cullmann mener at «det som holder igjen» er å forstå i sammenheng med Mt. 24,14 og Ap.gj. 1,6ff. Misjonen eller verdensevangeliseringen er det som holder igjen. Når det i neste vers heter «*han* (maskulinum) som holder igjen» — så tenker Paulus på misjonæren, han som er bærer av forlikelsens tjeneste til jordens ender. Som hedningenes apostel vet Paulus seg å ha del i et oppdrag som bestemmer tiden for det eskatologiske verdensdramas fullbyrdelse! Guds moratorium med slekten varer bare til misjonærene har fullført forlikelsens tjeneste og riksinnyddelsen har gått ut til all verden. Sålenge «forlikelsens tjener» ikke er ryddet av vegen, er ikke tiden kommet for åpenbarelsen av «fortapelsens sønn» og lovløshetens hemmelighet. Verdens modning til dom skjer ifølge N T først for alvor i sporene av evangeliets proklamasjon og eventuelle forkastelse. 2. Tes. 2,9-12.

Denne tolkning som i første omgang kan virke *for* dristig, er ved nøyere innlevelse i Paulus' misjonssyn egentlig meget plausibel. Den treffer i hvert fall urkristendommens og den første misjonærgenerasjons messiansk-eskatologiske syn midt i blinken. De trodde for ramme alvor at verdensherredømmet og verdensutviklingen var gått over til Jesus etter hans intronisasjon til Herre og Messias ved Faderens høyre. De var seg bevisst at de som sendemenn i Kristi sted gikk med et siste nådestilbud til slekten. De visste at *de dermed sto i sentrum for utvirkningen av hans herrevelde i den gamle tidsalder. Kristi sendelse av dem med evangeliet var nå den bestemmende faktor i hele verdensutviklingen.* Kristus oppholder den gamle verden bare med henblikk på å gi tid og rum for dens evangelisering. Verden består bare for misjonærenes resp. deres tje- nestes skyld! Hele Paulus' misjonærbevissthet er bestemt av denne dristige missiologi!

Verdenshistorien er ikke lenger profan. Alt er nå misjons-historie. Kristus er Kyrios, ikke bare i kirken, men over ver-den overhodet. Han er Kyrios over alle kyrioi! Alle verdens-rikene har moratorium, domshenstand, alene ved Guds venten på deres møte med evangeliet.

Men derved er vi kommet fram til en siste, men vesentlig side ved det messiansk-eskatologiske misjonssyn som også må understrekes.

At hele det messianske kyriosvelde er *eskatologisk*, betyr at det i *denne* tidsalder bare er gjenstand for tro, ikke for beskuelse. Beskuelsen hører fremtiden til. At det messianske kyriosvelde er eskatologisk, betyr ikke at det først trer i funksjon i fremtiden. Nei, det *har* trådt i funksjon fra Jesu første komme. Men det er å merke seg at både eskatologiens avgjørende gjen-ombrudd ved Jesu første komme (den *perfektiske* eskatologi) og dens fortsatte gjennombrudd ved Åndens oppbygging av Jesu Kristi kirke (den *presentiske* eskatologi) er en virke-lighet bare for troen, ikke for vantroen.

For den som ikke tror, fortoner Kristi *allmakt* seg som *av-makt*. Den ser ikke hans herlighet i misjonens historie. Og den ser heller ikke hans domsvelde i folkelivets historie (som han særlig beviser der hvor evangeliet avvises og frafallet fra kristentroen får makt). Kristi maktvelde bærer anstøtets signum. Alt står nemlig fremdeles i den fornedrede Messias-skikkelses tegn. Det er den «skrøpelige» kirken som nå er hans legeme. 1. Kor. 12,27.

Misjonen som messiansk-eskatologisk frelseshistorie går fram så vantroen må tale om Guds svakheter og dårskap. 1. Kor. 1,18-2,10. Messias' skjebne og kirkens skjebne er i denne tids-alder den samme. Gud fører kirken samme veg som dens Her-re. Misjonens veg må derfor være en *via dolorosa*. 2. Kor. 4,8ff. 11,23ff. Riket kommer bare ved at misjonskirken likedannes med Kristus i hans Ebed-Jahve-skikkelse.

Skildringen av Herrens tjener (Ebed Jahve) i Es. 53 kan faktisk også til dels overføres på misjonskirken. «For hvem ble Herrens arm åpenbaret» i misjonskirkens virksomhet? Misjo-

nen «skjøt opp som et rotskudd av tørr jord,» den hadde «ingen skikkelse og ingen herlighet, så vi kunne ha vår lyst til den». Man tilla den ringe eller ingen betydning. «Vi aktet den for intet», og dog skal den «få de mange tilbytte» og for den skal til slutt «de mange folkeslag fare opp i forundring» og «konger skal lukke sin munn.»

Det karakteristiske ved Ebed-Jave-sangene er nettopp dette at de er individualistiske og kollektive å forstå på én gang. Det tales primært om Messias, men Messias og hans folk hører så intimt sammen at kongens og folkets skjebne blir fullstendig likeformet.

Misjonens historie er som Jesu egen bestemt av *hvetekornets lov*. «Dersom ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene korn, men dersom det dør, bærer det megen frukt».

Apostlene trodde ikke at verden på evolusjonistisk veg skulle utvikle seg til å bli et Guds rike. Deres missiologi hadde ikke rom for noen *theologia gloriae* (herlighetens teologi). Misjonens herliggjørelse hørte for dem fremtiden til, var intimt forbundet med Kristi komme i herlighet fra himmelen. De hadde bare forlikelsens tjeneste og oppgave, ikke herliggjørelsens. Derfor hadde de ingen drømmer om at kirken skulle transformere verden til et Paradis ved at den fikk større og større utbredelse. De hadde som sin oppgave å innby til riket og derved fremskynde gjenkomsten. Kristningen av kultur- og samfunnsliv var alene et biprodukt av evangeliseringen, og kunne i høyden for dem bli en profeti eller et forvarsel om det som for alvor først ville bryte gjennom når Kristus kom igjen.

Derfor lot de seg heller ikke affisere eller anfekte av at hedenskapets potens syntes å vokse i sporene av deres misjon. Det var nettopp som det måtte være. De var seg bevisst at de var både «en duft av liv til liv» for dem som tok imot kjærlighet til sannheten, så de kunne bli frelst, og «en duft av død til død» der folk ikke var lydige mot evangeliet. Ikke bare den eskatologiske *frelse*, men også den eskatologiske forherdelsesdom trådte i funksjon der hvor de dro fram. Der hvor det

eskatologiske frelsestilbud avvises, der bryter den eskatologiske vrede på! Misjonen har om enn indirekte også med modningen til verdensdommen å gjøre. Hedenskapet kvalifiseres som *antikristelig* hedenskap først i møtet med evangeliet!

Den apokalyptikk eller eskatologi som apostlene hadde lært av Jesus (Mt. 24-25) og som finner sin genuinte jesuanske utfoldelse i Johannes' Åpenbaring, var for dem en ledestjerne, som gjorde dem frimodige i alle de trengsler som møtte dem etter som de dro fram med evangeliet. Alt gikk etter oppskriften. Deres misjon var en trosmisjon og en martyrmisjon. De hadde ikke noe løfte om å gjøre *alle* mennesker til kristne, men de hadde løfte om å rope ut det nye gudsfolket, så mange som etter Guds råd var utvalgt. Rom. 8,29-30. Ap.gj. 13,48. De visste at Gud hadde lovet Kristus å gi ham et folk av alle stammer og ætter og tungler. Dan. 7,14. Og overalt hvor de under Åndens ledelse rykket fram, der stadfestet også Gud ordet med de medfølgende tegn. Rom. 15,18-19. Og derved gikk den «surdeigsprosess» videre som evangeliseringen av verden betyr, og de visste at frelsen var rykket nærmere, tiden da Kristus skal ta hele «deigen» og arbeide det fullendte Guds rike ut av den, en ny himmel og en ny jord. 2. Pet. 3,12.

Det messiansk-eskatologiske misjonssyn lærer oss altså at misjonens veg til stadig større folkehøst er en *via dolorosa*. Kristus bærer slekten hjem til Gud gjennom lidelse. Han bærer også hedningenes fylde hjem ved sin misjonskirke ved å la den utfylle hva som ennå fattes i hans lidelser.

Alt i Guds rike tar til og fortsetter inntil enden i motsigelsens tegn. Misjonskirkens fremtid i denne eon er et nytt Golgata. (Mt. 24,9ff. Ap. 12,17.) Den kirke som skal oppstå og herliggjøres med Kristus, må først dø med ham.

«Det hører til rikets vesen at det begynner så smått, men ender så stort», sier Luther. Den messiansk-eskatologiske misjon er *trosmisjon*. Tro er overbevisning om ting som ikke sees. Hebr. 11,1. Troen er viss på at alt skal ende med likeforming med Kristus også i hans opphøyelse og herliggjørelse. «Holder vi ut, skal vi og herske med ham.» 2. Tim. 2,12.